Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30191

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i (SZTDO), Kavuk Kalender, Bulu ve Keser (2018) taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in temel amac?, ortaokul ve lise ö?rencilerinin çevrimiçi ortamlarda maruz kald?klar? veya alg?lad?klar? siber zorbal?k eylemlerinin potansiyel tehlike ve risk düzeylerini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Geli?tirme süreci, özellikle ergenlik dönemindeki ö?rencilerin dijital güvenlik alg?lar?n? ve risk de?erlendirme yeteneklerini de?erlendirmeye odaklanm??t?r. Ölçek, siber zorbal?k olaylar?n?n s?kl???ndan ziyade, bu olaylar?n birey üzerindeki tehlike alg?s?n? ve ciddiyetini belirlemeyi hedefler.

Ölçe?in geli?tirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n? kapsayan kapsaml? bir süreçle tamamlanm??t?r. Elde edilen bulgular, ölçe?in hedef kitle olan ortaokul ve lisesi ö?rencileri için siber zorbal??a ba?l? tehlike alg?s?n? ölçmede yüksek düzeyde güvenilir ve geçerli oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Siber zorbal?k, tehlike düzeyi, siber güvenlik, psikometrik ölçek, ergenlik, risk alg?s?, ortaokul, lise, ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Melike Kavuk Kalender, ?enol Bulu, Halil Keser

Amaç

Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i'nin birincil amac?, ortaokul ve lise düzeyindeki ö?rencilerin internet ve dijital ileti?im araçlar? üzerinden gerçekle?en zorbal?k (siber zorbal?k) eylemlerine kar?? geli?tirdikleri tehlike alg?s?n? ve bu eylemlerin potansiyel ciddiyetini belirlemektir. Ölçek, ö?rencilerin dijital tehditleri ne kadar kritik veya tehlikeli olarak alg?lad?klar?n? nicel olarak ifade etmeyi sa?lar. Bu sayede, e?itim kurumlar? ve ruh sa?l??? uzmanlar?, risk alt?ndaki gruplar? tespit edebilir ve önleyici müdahale programlar? tasarlayabilirler.

Ölçek, yaln?zca zorbal?k ma?duriyetini ölçmekle kalmaz, ayn? zamanda zorbal?k eylemlerinin türüne ve yo?unlu?una ba?l? olarak ö?rencilerin öznel tehlike de?erlendirmelerini de ortaya ç?kar?r. Bu, siber zorbal?k ara?t?rmalar?nda kritik bir de?i?ken olan tehdit de?erlendirmesinin derinlemesine analiz edilmesine olanak tan?r.

Yap?

SZTDO, siber zorbal?k ba?lam?nda alg?lanan tehlike düzeyini ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil

ARABPSYCHOLOGY.COM

eder. Ölçe?in geli?tirildi?i çal??ma, bu yap?n?n ö?rencilerin siber zorbal?k durumlar?na kar?? gösterdikleri bili?sel ve duygusal tepkileri kapsad???n? varsaym??t?r. Ölçek maddeleri genellikle ö?rencilerin, kendilerine veya çevrelerindeki di?er ki?ilere yönelik siber zorbal?k eylemlerinin potansiyel olarak ne kadar zarar verici veya tehdit edici oldu?unu de?erlendirmelerini gerektirir.

Ölçek, siber zorbal???n farkl? biçimlerini (örne?in, iftira, d??lama, taciz) kapsayarak, genel bir tehlike alg?s? puan? veya alt boyutlar üzerinden daha detayl? bir profil sunabilir. Geli?tirme çal??mas?nda kullan?lan yap? geçerli?i analizleri, ölçe?in teorik olarak öngörülen tehlike alg?s? yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Geçerlik

Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlanan yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla yürütülmü?tür. Kavuk Kalender ve arkada?lar? (2018) taraf?ndan yap?lan geli?tirme çal??mas?nda, Faktör Analizi (muhtemelen hem Aç?mlay?c? hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?larak yap? geçerli?i incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin teorik olarak beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? ve siber zorbal?k tehlike alg?s? yap?s?n? temsil etti?ini göstermi?tir.

Ek olarak, içerik geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin ölçülmek istenen yap?y? kapsaml? bir ?ekilde temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir. Yap?lan geçerlik çal??malar?, SZTDO'nun ortaokul ve lise ö?rencileri ba?lam?nda güçlü psikometrik özelliklere sahip oldu?unu ve siber tehdit alg?s?n? geçerli bir ?ekilde ölçebildi?ini ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve istikrar?n? de?erlendirmek için gerçekle?tirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda en yayg?n kullan?lan yöntemlerden biri olan iç tutarl?l?k (Internal Consistency) katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? temel yap?y? ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i için elde edilen iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n, kabul edilebilir akademik standartlar?n üzerinde oldu?u varsay?lmaktad?r. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in farkl? uygulamalarda benzer sonuçlar verme kapasitesini destekleyerek güvenilirli?ini peki?tirmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla Faktör Analizi teknikleri uygulanm??t?r. Bu analizler, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzundan en güçlü ve ölçülmek istenen yap?y? temsil eden maddelerin seçilmesine yard?mc? olmu?tur. Analizler sonucunda, ölçe?in belirlenen say?da

ARABPSYCHOLOGY.COM

faktöre ayr?ld??? ve bu faktörlerin her birinin siber zorbal?k tehlikesinin farkl? yönlerini temsil etti?i ortaya konmu?tur.

Ölçe?in ortaokul ve lise formlar?n?n ayr? ayr? geli?tirilmesi, faktör yap?s?n?n ya? gruplar?na göre tutarl? olup olmad???n?n da kontrol edildi?ini göstermektedir. Bu detayl? faktör analizi süreci, Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i'nin teorik temellere dayanan sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme ölçekleri genellikle Likert tipi format? kullan?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler (Ortaokul ve Lise Ö?rencileri)

Age Group: Genellikle 10-18 ya? aral???

Population Details: Ortaö?retim kurumlar?nda ö?renim gören ö?renciler.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-report scale)

Anahtar Kelimeler

Siber zorbal?k, tehlike alg?s?, psikometrik araç, yap? geçerli?i, güvenirlik, Kastamonu E?itim Dergisi, Cronbach Alfa, ergen sa?l???.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: mkavuk@yildiz.edu.tr (Sorumlu Yazar: Melike Kavuk Kalender)

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret bilgileri do?rudan sorumlu yazar Melike Kavuk Kalender ile ileti?ime geçilerek ö?renilebilir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle sorumlu yazar?n iznine tabidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Kavuk Kalender, M., Bulu, ?., ve Keser, H. (2018). Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i'nin ortaokul ve lise formlar?n?n geli?tirilmesi. *Kastamonu Education Journal, 26*(2), 569-587. doi:10.24106/kefdergi.389857

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: siber-zorbalik-tehlike-duzeyi-olcegi-toad.pdf

Siber Zorbal?k Tehlike Düzeyi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, yukar?da belirtilen referans makalede veya ilgili PDF belgesinde bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM